

Sygn. akt I UK 541/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania A. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Sosnowcu
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 września 2015 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt III AUa 2562/13,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 10 lipca 2014 r. Sąd Apelacyjny- Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach oddalił apelację A. S. od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 czerwca 2013 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Sosnowcu z dnia 28 listopada 2012 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury wobec nieudowodnienia 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, gdyż nie udowodnił, że w [...] Spółdzielni M. w S. wykonywał stale i w pełnym wymiarze pracę mechanika samochodowego w kanałach naprawczych oraz kierowcy samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł ubezpieczony, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji albo ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Skarga kasacyjna została oparta na obydwu podstawach kasacyjnych. Skarżący podniósł bowiem naruszenia przepisów postępowania – art. 227 k.p.c., art. 232 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. oraz prawa materialnego – art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. 2015, poz. 748) oraz § 2 ust. 1 oraz wykazu A (w tym poz. 24 działu XIV) załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych, istnieniem potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także faktem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący sformułował dwa istotne zagadnienia prawne sprowadzające się do odpowiedzi na pytania: (1) czy przyznanie prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych z uwagi na wykonywanie prac wymienionych w wykazie A, dział XIV, poz. 24, polegających na kontroli jakości produkcji i usług na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie umożliwia przyjęcie, iż tylko część z podlegających nadzorującemu pracowników wykonuje pracę w szczególnych warunkach oraz (2) czy przy ustalaniu wymiaru czasu pracy stale wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, należy również zaliczać pracę wykonywaną w dni wolne od pracy oraz pracę w godzinach nadliczbowych.

W ocenie skarżącego skarga kasacyjna jest ponadto oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przepisów prawa materialnego wskazanych w podstawach skargi kasacyjnej poprzez uznanie, że ubezpieczony nie wykonywał

pracy w szczególnych warunkach, w sytuacji, gdy kierownikowi ubezpieczonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 7 stycznia 2011 r., sygn. akt: XII U 1157/10 przyznano emeryturę za pracę w warunkach szczególnych, uznając za pracę w warunkach szczególnych pracę polegającą na kontroli jakości produkcji usług świadczonych przez podległych mu mechaników zatrudnionych wyłącznie w kanałach samochodowych, a także uznanie, iż „sporadyczne”, „w razie potrzeby”, „bardzo rzadkie”, „wyjątkowe” wykonywanie przez ubezpieczonego prac poza kanałem na polecenie przełożonego lub związanych bezpośrednio z pracami w kanale nie zasługuje na ochronę prawną przewidzianą w powyższych przepisach.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie skarżący podniósł aż trzy przesłanki z powyższych, a taka sytuacja wymaga już na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi, a można wręcz stwierdzić, że jest błędem logicznym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Odnosząc się do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego stwierdzić należy natomiast, że aby było to możliwe, to konieczne byłoby przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub

procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Pamiętać należy jednak, że zagadnienie powinno dotyczyć problemu, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostającego w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku. Musi więc ono pozostawać w związku ze sprawą (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2015 r., II UK 317/14, LEX nr 1678961 oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 596/14, LEX nr 1678068).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że pierwsze ze sformułowanych zagadnień prawnych nie pozostaje w związku z rozpoznawaną sprawą, gdyż dotyczy wykładni innego punktu z wykazu prac w szczególnych warunkach, a drugie nie ma charakteru istotnego zagadnienia prawnego, gdyż istnieje ugruntowane stanowisko orzecznictwa w zakresie wykładni pojęcia wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze. Powszechnie przyjmuje się bowiem, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2008 r., II UK 306/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 290). Odnosząc się natomiast do czasu wykonywania pracy w szczególnych warunkach przyjmuje się z kolei, że chodzi o stałe (codzienne) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeśli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) wykonywanie pracy mieszczącej się w wykazie prac w szczególnych warunkach (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2014 r., II UK 395/13, LEX nr 1455235, czy też wyroki Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16 lipca 2014 r., III AUa 334/14, LEX nr 1488646 oraz Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 listopada 2013 r., III AUa 373/13, LEX nr 1403685).

Ponadto należy zauważyć, że skarżący – mimo powołania się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. – nie

wykazał w nim w ogóle istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, co również przemawiało za wydaniem postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Odnosząc się wreszcie do przywołanej w rozpoznawanej skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy stwierdzić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343). W orzecznictwie podkreśla się, że powinny to być naruszenia o charakterze elementarnym polegające w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2014 r., IV CSK 349/14, LEX nr 1616920), a również tak rozumianej oczywistej zasadności skarżący nie wykazał.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

